

GÁLATAS

Galacia huaknopø'eritaj Pabla o'manigmadoya'uyate.

Galacia huadaribayo
huaknopø'eritaj Pabla
o'manigmadoya'uyate.

1 ^{1,2}Do Pablo ijje. Opud Galacia huadaribayo huaknopø'eri mo'epo Diostaj a'tiona'pakya'po bo'kupopakika'nok opudomeytaj on'nigmadoya'ne. Aya'da huaknopø'eri huama'buy doere o'nepo on'nigmadoya'ne. Jesucristoen huadak hua'a kamanbatia'pakike'po Jesucristoa Apag Dioserea men'ta'mona'uyne. Diosa Jesucristotaj kubarakya' o'noyhuada'uyate. Huakudaka'da e'bueytada o'noyhuada'uyate. Huabokereka do'taj ta'monahue' me'nuyne. ³Apag Diosa oro'en Huairi Jesucristoera opudomeytaj daka' mo'matinepahui'po montihuapokike' mo'madurugpakike' kenpa'ti mo'manoike'. ⁴Aya' huadaribaya' aya' aratbut dakhuea'da ogkika'. Konigti dakhuea' kikhue' ka'nike'po Jesucristoa o'pakpo oro'en dakhuea' e'ka'taj mo'nigbuey'uyate. Oro'en Apag Diosa o'paknok Jesúsa mo'nigbuey'uyate. ⁵“Dios huadaknada o'e.” “Urunanada o'e Dios.” Oro' kirigayo' okbatikhue'ada mon'batia'pakika'. Dios huadaknada o'ika'nok mon'batia'pakika'.

Kan'nopo'kore'po nogda
e'manmadika' hua'a ehue' o'e.

⁶Diosa di' me'e'po,
“yan'nopo'korea'po me'noknopøepo do'taj men'nigpeikati,” mona'uyne. Opudomey moknopøepo mo'nigpee'uynig'a oy ida Jesucristoen hueretda e'manmadika' mo'dikendepo nog e'manmadika'kon moknopøedepo. Konig nog e'noeanhuahuika' e'manmadika' moknopø'denig'a. Kenda nog e'manmadika'nayo noeanhuahuikahue'dik mo'ene. Konigepo diga'da ijme'pu'key. ⁷Nog e'manmadika' Diosere e'manoeanhuahuika' hua'a ehue' ee'tada suhue'ada huabokereka nama'da opudomeytaj monmadika'nig'a nogpa'ded e'noeanhuahuika' hua'a nama'da monmadikika'ne. ⁸A'nounhuahuikaya'po kate ka'dik mo'e. O'nona'uyne do'a. A'nounhuahuikaya'po Jesucristotaj oknopø'dik mo'ene. Hueretda huadik o'nona'uyne. Be'api' do'api' Diosen huata'moneriapi' nogded e'noeanhuahuika' hua'a nama'da e'manmadika'nayo Diosa kentaj castiga diga'da ogka'dik o'eapo. ⁹Konig huaboa'da o'nona'ne

on'nigmadoya'po ona'ti o'nona'ne. Jesucristoen e'noanhuahuika' hua'a o'nonmadika'uyne opudomeya mo'peedeipo moknopoe'uyne. Nogded e'nounhuahuika hua'a be'api' e'manmadika'nayo Diosa castiga diga'da ogka'dik o'maeapo, ijjay.

¹⁰Kenpa' ijmana'po aratbuttaj e'madurugpaka'ta' pakhue' ijje. Kenpa'ti "Pablota'paki," aratbuta e'huaa'ta' pakhue' ijje. Diostayo'da e'durugpakata' ijpakpo Cristoenyo'da ijkika'po kenda huabo'a'da ijjay.

Cristotaj huadak hua'a nogyo nogyo kamanmadikike'po Diosa Pablota' o'manigta'mona'uyate.

^{11,12}Huanounhuahuika' hua'a Cristoen huadak hua'a nogyo nogyo aratbuttaj ijmanmadikika'uy. Huanounhuahuika' hua'a Cristoen huadak hua'a huabokerekapi' onahue' me'nuyne kenpa'ti onmadikahue' me'nuyne. Jesucristoayo'da me'nopoea'uyne. Huanounhuahuika' hua'a Cristoen huadak hua'a me'nopoea'uyne. Kenda yan'nopoi'ka', egomey, pogomey.

¹³Konig judío aratbut o'noknopoi'ka'po ogkika'nig do'huakonigti ijkika'uy. Cristoen huaknopoe'eritaj diga'da ijmagkika'uy. Huabakuda' jakyo ijbakudika'uy kenpa'ti kan'barake' ijja'po ijmata'monika'uy. Kenda opud Galacia huaknopoe'eri on'tipeika'uyne.

¹⁴Konig oro'en judío adhuea'pane' Diostaj ogkika'uyatenig kenpa'ti o'noknopoi'ka'uyatenig dokon huakka' ijjeretpakpo daka' ijkika'uy. Judío huabokerek do konigok o'nepo suhue'da on'nopoe'po suhue'da ogkika'uy. Donayo huakka'da ijnopoe'po huakka' ijkika'uy. ¹⁵Do si'pohued ee'ted Diosa bektie'ea'uyate. Huakka' di' me'epo "Saulo, Saulo, do'taj oyda

menigpeikati'," mena'uyne. Ken Diosa o'pakpo ¹⁶Jesucristo ke'nensi'potaj meknopoea'uyne. Judío aratbut ehue' e'huae'taj Jesucristoen huadak hua'a kamanbatia'pake'po kenpa'ti yan'nopo'korea' yanoknopoe' kenpa'ti yan'nounhuahuika' kamanike'po Diosa Jesucristotaj meknopoea'uyne. Kenoka' kenda Diosa meknopoea'de'uyne aratbuttaj batia'pakhue' ijje'uy. Jesucristotayo'da yoknopoe'po be'tapi' batia'pakhue'dik ijje'uy. ¹⁷Kenpa'ti Jerusalényo huakkueri Jesús en huamata'moneritaj a'mapee'aya'po kenoka' huahue' ijje'po aratbut ehue' e'ika'yo Arabia huadaribayo ijhua'uy. Diosayo'da buttida hua'a Jesucristotaj meknopoea'uyne. Nogok Damasco huakka' jakyo ijkume'uy.

¹⁸Bapa' huabayok e'pokde'te Pedrotaj a'ta'eya'po Jerusalényo ijhua'uy. Botta' semana ijtae'uy Pedrotaj. ¹⁹Nog Jesús en huamata'moneritaj tiahuahue' ijje'uynig'a Jacobotayo'da ijtiahuahue'uy. Jacobo Jesús Huairien huama'buy o'e. ²⁰In on'nigmadoya'nig buttida ijjay. Diosa buttida meknopoetane.

²¹Nogok Siria huadaribayo kenpa'ti Cilicia huadaribayo Cristoen huadak hua'a ijmanbatia'pakika'uy. ²²Huama'buy Cristotaj huaknopoe'eri Judea huadaribayo nogyo nogyo ogkupopakika' do'taj okiehued o'nuy.

²³Keny'o'da do'taj on'tipe'epo, "A'nenda Pablo diga'da mogkika'uyne oro'taj. Oy nogyo nogyo o'hua'po, Cristoen huadak hua'a o'manbatia'pakpo Cristotaj oknopoe'dik mo'e. O'mana'ika'. A'nenda Cristoen huaknopoe'eritaj e'madakea'ta' o'pakika'uyate." On'tipee'uyate.

²⁴Pablo o'nopo'korea'po Cristotayo'da oknopoe'uy. Konigepo "Dakiti Dios, huadakda i'ene." Cristoen huaknopoe'eria o'nona'onhuahua'uyate.

Nog Jesúsen huamata'moneria
 Pablotaj o'de'uy. Pablo
 Jesúsen huamata'moneri
 o'de'uyatenok o'de'uy.

2 ¹Catorce huabayok e'pokde'te Jerusalényo onte'ti ijhua'uy. Bernabéere Titotaj o'tohua'uy. ²Jerusalényo hua'dik i'e. Diosa me'nopo^{ea}uynok ijhua'uy. "Pablo Jesúsen huamata'moneri ehue' o'e. Nama'da o'manmadika." Judío huaknop^{oe}'eri huairia onahue' me'ne'po. Jerusalényo Cristotaj huaknop^{oe}'eri huairitayoda ijmanbatia'pakuy. Jesucristo Diosen Huasi'po o'epo mo'nigbuey'uyate. O'noyhuad'uyate. Kentaj aya'ada oknop^{oe}'dik kenpa'ti nigpeika'dik ya'ne. O'noknop^{oe}po Diosere on'noeonhuahuika'apo. Nog aratbuttaj judío aratbut ehue'taj ijmanmadika'ikay. Kenda judío huairitaj ijmanbatia'pakuy. ³Kenpa'ti Tito doere o'epo Tito judío aratbut ehue' ee'pi' "Huabokerek i'epo huasi'dak oktegdik i'e." Huaknop^{oe}'eri huairia Titotaj onahue' o'nuy. ⁴"Titoensi'dak oktegdik o'e." Nama'da huaknop^{oe}'eria huama'buya ona'uynig'a. Iregireg oro'omeyere ogkupopakpo kenpa'ti "Jesústaj o'noknop^{oe}po huabokereksi'dak okteghue'dik o'ne." Oro'a ea'te a'peya'po ogkupopakuy. Pablo nama'da oa' enata' onpakpo kenpa'ti, "Judío ehue' hu^{ae}'eri huabokereksi'dak oktegdik o'ne yan'manmadika' kenpa'ti Moisésen e'mana' nigpeika'dik ka'ne', yan'manmadika." Nama'da huaknop^{oe}'eria oro'taj enata' on'pakuyinig'a. ⁵Nama'da huaknop^{oe}'eri huama'buytaj sigpi' manpeehue' o'uy. Jesucristotaj moknop^{oenok} Diosere mo'noeanhuahuika'apo buttida hua'a o'e yan'nop^{oe}' kenpa'ti

Diosere a'nounhuahuaya'po huasi'dak bakteghue'dik mo'epo kenpa'ti Moisésen e'mana' hua'ataj nigpeikahue'dik mo'ene. Ken buttida o'eknop^{oe}'dik mo'ika'ne.

⁶Jesucristoen huadak hua'a daka' ijnop^{oe}po ijmanmadikika'denok Jerusalényo Cristotaj huaknop^{oe}'erien huairia do'taj nog e'manmadika' manmadika'dik ya'e onahue' me'nuyne. Huairi ee'pi' huairi ehuepi' Dios e'nop^{oe}'ta' pakhue' o'ika'. Do'huakon kenpa' e'nop^{oe}'ta' pakhue' ijje. ⁷Nogdikda yamanmadika' hueretda judío huaknop^{oe}'eri huairia onahue' me'nuyne. Judío aratbut ehue' e'hu^{ae}'taj Jesúsen huadak hua'a kamanbatia'pake'po Diosa do Pablotaj o'ta'mona'uyate on'nokotuyate. Konigti judío aratbuttaj Jesúsen huadak hua'a kamanbatia'pakike'po Diosa Pedrotaj o'ta'mona'uyate. Judío huaknop^{oe}'eri huairia on'nop^{oe}'uyate. ⁸Ken Diosa judío aratbuttaj o'ta'mona'uyate Pedrotaj. Konigti kenda Dios judío aratbut ehue' e'hu^{ae}'taj do'taj me'ta'mona'uyne. Jesúsen huadak hua'a huakka' aratbuttaj kamanbatia'pakike'po me'ta'mona'uyne.

⁹Konigepo Jacobo Pedroere Juanere huaknop^{oe}'erien hueretda huairi o'nepo Diosa Pablotaj o'ta'mona'uy kenpa'ti huakka'tada kamanopo'kore'po Diosa be'tihuapokuyne Jacoboomey on'nopoenka'depo "Jesucristotaj oknop^{oe}po, huama'buy o'ey kenpa'ti oro'takon Diosa mo'ta'mona'uyne." Do'taj Bernabétere mona'po kenpa'ti "Nog aratbuttaj judío ehue' e'hu^{ae}'taj Jesucristotaj yanoknop^{oe}' kenpa'ti yan'nopo'korea' yan'mana'. Oro'omey judío aratbuttaj konigti o'mana'apoy." Oro'taj mona'po, ¹⁰"Aratbut pa'ida e'ika'taj bayokika'dik yane'. Kenpa'ti nog aratbuttaj yan'mana.'" Jacoboomeya mona'uyne. Kenda huakka' e'kika'ta' ijpakikay.

Antioquía huakka' jakya' "Nama'da i'kame'ne, Pedro." Pabla ona'uy.

¹¹Nogok Antioquíayo Pedro o'tiakdepo dakhuea'da o'ka'uy nok, "Nama'da i'kame'ne, Pedro." Huakpoteda ona'uyne. ¹²Sue'da judío huabokerektaj Jacoboa Pedrote o'mata'mona'uyate. Huabokerek tiakhued o'nepo Pedro judío ehue' huaknopoe'eri e'ri o'bape'ika'uyate. Enhuatiakde'te judío ehue' huaknopoe'eri e'ri Pedro sigda sigda e'bape'ada o'bakbatikonhua'po. Judío huabokerek onhuatiakdepo huabokereksi'dak baktega'dik o'ne on'manopoika'uy. Kenomeytaj Pedro o'makme'pukpo judío ehue' huaknopoe'eri e'ri e'bape'ada o'bakbatikuy. ¹³Pedroa huadakda ijkikay nama'da huata'da o'tinopoe'po nama'da o'ka'uy. Antioquíaya' nog judío huaknopoe'eri Pedrotaj on'tiahuayonhua'po konigti ogka'po huadak o'kikay nama'da huata'da on'tinopoenig'a kenomeya konigti nama'da ogka'uy. Bernabékon o'tiahuayonhua'po kenpa'ti nama'da o'nopoenig'a judío ehue' huaknopoe'eri e'ri o'bape'po o'bakbatikuy. ¹⁴Jesucristoen buttida hua'a Pedroomey o'noknopoenig'a nama'da ogkikame'nigtaj do'hua yoknokotdepo aya' huaknopoe'eritaj "Judío e'eada konig judío ehue' huae'eri i'kikame'. Konig Diosere a'noeanhuahuikaya'po Moisésen hua'a kikhue' i'eme'. Diosere a'noeanhuahuikaya'po Moisésen hua'a kika'dik mo'e. ¿Judío ehue' aratbuttaj mena'po i'maname'? Nama'da i'kame'." Pedrotaj yona'uy.

**Judío konigti nog aratbut
Jesucristotaj oknopoe'dik o'ne.
Jesucristotaj eknopoe'nayo Diosa
dakhuea' e'ka'taj o'bakkahuea'po
Diosere o'manoeanhuahuika'apo.**

¹⁵Oro'omey judío huae'eri o'epo judío e'huaya' o'si'poe'uy. Huadakda

o'kika'po Moisésen hua'a kikhue' o'nepo dakhuea'da ogkika' o'nopoe'ne. ¹⁶Moisésen hua'a e'kika'nayo "Dakhuea' nigkahue' me'nene ijnopoe'po." Kenda Diosa onahue' mo'eapone. Kenyo'da Jesucristotaj e'noknopoe'nayo "Dakhuea' nigkahue' me'nene, ijnopoe'po." Diosa mona'apone. Konigepo "Dakhuea' nigkahue' me'nene ijnopoe'po." Diosa mone'po oro' judío huae'eri kenpa'ti Jesucristotaj oknopoe'dik o'ene. Moisésen hua'ataj o'kika'nok "Dakhuea' nigkahue' me'nene, ijnopoe'po." Diosa onahue'dik mo'eapone. Konigepo be'api' Moisésen hua'a e'kika'nayo "Dakhuea' nigkahue' me'nene ijnopoe'po," Diosa onahue'dik o'eapo.

¹⁷Ken "Dakhuea' nigkahue' me'nene, ijnopoe'po." Diosa mone' oro' Cristotaj oknopoe'denok konig judío ehue' huae'eri Moisésen hua'ataj nigpeehue' o'nika'po oro'omey dakhue' huaka'erionig Cristoa mogka'ne be'api' sigpi' ahue'dik o'ne. ¹⁸Konig dakhuea' nigkahue' me'nene, Diosa ka'nopoe'po Moisésen hua'ataj nigpeehue'dik mo'ika'ne, do'a e'mana'nayo kenpa'ti nogok konig dakhuea' nigkahue' me'nene, Dios ka'nopoe'po Moisésen hua'ataj nigpeedik mo'ika'apone doa nogpa'dakon e'mana'nayo dakhuea' i'ka'ne Diosa ona'dik me'ene. ¹⁹"Konig dakhuea' nigkahue' me'nene, me'tinopoe'po." Diosa mene'po Moisésen hua'ataj nigpeikahue'dik ijika'po konig Moisésen hua'ataj konig e'bueyonig ijje'po Moisésen hua'ataj menpa' nigpeikahue'dik ijje'uynig'a Jesucristotayo'da yoknopoika'po Diosen 'uru'nanada kika'dik ijje'. ²⁰Jesucristo hueypa cruzte o'buey'uyate. Do Diostaj e'nopo'koreade'te konig Jesúsere cruzte e'bueyonig ijje'po onte'ti dakhuea' kikhue' ijjeonhuahuikay. Do'huada katepi' ijpakpo kikhue'

ijika'po Jesucristoen Nokirega me'nopo'to^{en}ok Diosenyo'da ijikay. Huaso'ada ijnoepo Diosensi'potaj yoknopoepo ijnigpeika'po Diosen ijikay. Diosensi'po do'taj huakka' di'nada me'epo me'nigbuey'uyate. ²¹Diosa huakka' di'nanada mo'epo oro'tehuapa' Jesucristoa mo'nigbuey'uyne, Diosere 'urunanada a'noeonhuahuikaya'po Jesústayo'da oknopo'e'dik o'ene. "Dakhuea' nigkahue' o'ene me'tinopoepo." Diosa menayet Moisésen hua'ataj do nigpeika'dik ee'nayo Cristo nama'da mo'nigbueya'uyet. Konigepo Moisésen hua'ataj nigpeikahue' ijika'apoy. Jesucristotajo'da yoknopoika'apoy.

Moisésen hua'a e'kika'nayo
"Dakhuea' nigkahue' me'nene,
mo'tinopoepo." Kennayo Diosa
onahue'dik mo'eapone. Cristotaj
eknopo'e'nayo "Dakhuea'
nigkahue' me'nene, mo'tinopoepo."
Kennayo Diosa mona'apone.

3 ¹Opud Galacia huaknopo'e'eri konig nopoenkahue' huae'eri mo'ene. Nogomeya' nama'da mon'mandika'nok opudomey ida mo'peedeme'nig'a, Jesústaj buttida e'manmadika' nigpeehue'dik yane', nama'da mo'nopo'eame'ne. Jesucristoa oro'taj hueypa cruzte mo'nigbuey'uyate opudtaj huakpoteda daka' o'nonbatia'pak'uynok opuda daka' mo'peepo moknopoenka'uyne. ²Moisésen hua'a mo'nigpeika'uynok Diosen Nokirega opudtaj nopo'toehue' mo'uyne. Cristo cruzte mo'nigbuey'uyate onte'ti o'noyhuad'uyko kurudyo Diosere o'noeonhuahuika'. Kenda mo'peedepo moknopo'e'uynok Diosen Nokirega opudtaj mo'nopo'toika'ne. ³A'nenmon huabo'da Jesucristotaj moknopoede'uynok Diosen Nokirega

mo'nopo'toika'ne Diostaj daka' mo'nigpeika'uyne. Oy 'uru'nopoa'da megke'po nogda nogda ka'dik o'ene, konig huabokereksi'dak oktegdik o'ene kenpa'nayo nama'da mo'nopoika'nig'a Diosennayo nopounkahue'da mo'ika'ne. ⁴Jesucristotaj moknopoepo huakka'da pai'da mo'nopo'eonhuahua'deme'ne. Nama'da pai'da nopo'e'hue' mo'unhuahuame'ne ijnopoey do'hua. Jesucristotaj buttia'da moknopoene, oknopoebatikhue' mo'eapone ijnopoey. ⁵Moisésen hua'a mo'nigpeika'nok Diosen Nokirega nopo'toehue' mo'ika'ne kenpa'ti opudomeytaj bayareahue' mo'ika'ne. Jesucristotaj huadak hua'a mo'peedepo moknopo'e'uynok Diosen Nokirega mo'nopo'toika'ne kenpa'ti opudomeytaj mo'bayarika'ne.

⁶Ken, a'ennada Diosen hua'ataj Abrahama oknopo'e'uynok "Konig dakhuea' nigkahue' me'ene, o'tinopoepo." Diosa Abrahamtaj ona'uyate. ⁷Konigepo huabokerek Diosen hua'ataj daka' o'noknopoepo konigti Abrahamen hueretda huayayonig o'nepo kenda nopoenka'dik mo'ene. ⁸"Konig dakhuea' nigkahue' me'nene, mo'tinopoepo." Judío ehue' huae'eri huaknopo'e'eritaj ijmana'apoy, Diosa a'ennada o'nopoepo Abrahamtaj "Meknopo^{en}ok kenpa'ti menigpeika'nok, konigepo huakka' judío ehue' huae'eria konigti e'noknopoede'te 'Konig dakhuea' nigkahue' me'nene, mo'tinopo'e'po,' kenomeytaj ijmana'apoy." A'nenda Diosa Abrahamtaj ona'uyate. Apagba'te kenda oa'uy^{nig} Moisésa o'timadoya'uyate. ⁹Ken Diosen hua'ataj Abraham oknopo'e'uyate. Aya'da huabokerek konigti o'noknopo^{en}ok kenomeytaj Abrahamtaere "Dakhuea' nigkahue' me'nene, mo'tinopoepo." Diosa o'mana'ika'apo.

¹⁰“Aya’ huadik Moisésa o’nigmadoya’uyate aya’ada nigpeika’dik o’nepo nogdiktida nigpeehue’ ee’nayo ‘Dakhuea’ boka’ne.’ Diosa o’mana’po castiga o’magka’apo.” Apagba’a oa’uyatenok. Moisésen hua’a do e’nigpeika’nayo “Dakhuea’ nigkahue’ me’nene, me’tinopoepo.” Diosa mena’apet. Aya’ada kenpa’ en’nopoika’nayo “Dakhuea’ boka’ne.” Diosa mona’po castiga mogka’apone. ¹¹“Diostehuapa’ huadak huakika’eri Jesucristotaj o’noknopoepo Diosere on’neonhuahuika’apo.” Diosa oa’uynok Moisésenba’ huakika’eritaj “dakhuea’ nigkahue’ men’ene,” Diosa onahue’dik o’epo. ¹²“Dakhuea’ nigkahue’ me’ene, me’tinopoepo.” Diosa mone’po Diostaj oknopo’e’dik mo’ene. Moisésen hua’anayo kenpa’ onahue’ mo’ene. “Diosere a’nounhuahuikaya’po aya’nada Moisésen hua’a nigpeika’dik mo’e.” Kenpa’ Moisésen hua’a ena’tada aya’nada nigpeikahue’dik mo’ika’ne. ¹³“Pai’nanada kan’nopo’unhue’po dakhuea’nanada huakika’eritaj hueypa cruzte on’betika’.” Apagba’a kenpa’ oa’. Oro’tehuapa’ Cristo hueypa cruzte mo’nigbuey’uyatenok oro’omey Cristoen huaknopo’e’eritaj castiga ogkahue’dik mo’epone. Kenpa’da bueyhue’dik o’epone. ¹⁴“O’nen adhuae’si’potaj ijmanopo’toepoy.” Diosa Abrahamtaj ona’uyate. Nog aratbut huaknopo’e’eritakon Diosen Nokirega kamatoike’po Jesucristo mo’nigbuey’uyate.

**Moisésen hua’a konig o’e
kenpa’ti kenda Abrahamtaj
ijnigka’apoy Diosa ona’uyate.**

¹⁵Konig o’kika’nig ijmanbatia’pakapoy, egomey, pogomey. “A’ti o’nigka’apone.” Be’api’ o’madoya’depo ke’nen huadik o’madoya’depo nogda kahue’dik o’epo

kenpa’ti kenda oktihuekehue’dik o’epo. ¹⁶O’nigka’apone Diosa Abrahamtaj nogok nogok ona’ika’uyate. O’nen huayayotaj ijnigka’apoy Diosa ona’uyate. Kenda Abrahamen aya’ huayayotaj ijmanigka’apoy onahue’ o’uyate. Kenda Abrahamen noghuayayotatida ijnigka’apoy, ona’uyate. Kenda Cristotaj o’tia’pakuyate. ¹⁷Onte’ti daka’ o’nonapone. Huakkuruda Diosa Abrahamtaj ona’uyate. O’nen huayayotaj ’uruda ijnigka’apoy Diosa ona’uyate. Diosa kenda enade’te cuatrocientos treinta huabayok e’pokde’te judío aratbuttaj Diosen hua’a Moisésa o’mana’uyate. Kenda Diosa huakkuruda Abrahamtaj ona’uyatenigda kenpa’da Diosa o’ka’apo. Kenda Moisésa o’mana’uyatenig Abrahamtaj Diosa ena’ dikenhue’dik o’epo kenda o’ka’apo. ¹⁸Moisésen hua’a o’nen adhuae’ huayayo en’nigpeika’nayo ijmanoeanhuahuika’apoy Diosa Abrahamtaj onahue’ o’uyate. “Ijnoeanhuahuika’apoy,” Abrahamtaj Diosa ona’uyatepo katetehue’ manoeanhuahuika’dik o’maika’apone.

¹⁹Moisésenba’taj aratbuta nigpeikahue’dik o’nepo dakhuea’da ogkika’nig kamanopoegkike’po judío aratbuttaj Diosen hua’a Moisésa o’mana’uyate. Konig Diosa Abrahamtaj ona’uyatenig adhuae’ huayayo Jesucristo o’tiakapo. Tiakhued ee’ted Moisésen hua’a aratbut nigpeika’dik yane’ o’mana’uyate. Cristo e’tiakde’uyte onte’ti Moisésenba’taj nigpeikahue’dik o’neapo. Diosen huata’moneria Moisésstaj o’nopoepa’uyate. Diosa kenda o’pakkok Moisésa aratbuttaj o’mana’uyate. ²⁰Diosen huata’moneri Moisésere judío aratbuttaj on’mana’uyate. Diosayo’da huayayo i’taepone Abrahamtaj ona’po, Jesucristotaj o’ta’mona’uyate.

Aya'ada dakhuea' huaka'eri
o'edene, Moisésenba' mo'nopo^{ea}'ne.
Kenpa'ti Cristo tiakhued ee'ted
Moisésen hua'a oro'omeytaj konig
huamat^oe'erioniga mo'toika'uyne.

²¹Diosa Abrahamtaj huayayo
o'yokapone ona'uyate. Moisésenba'
Abrahamtaj hua'a en'hue'dik
o'e. Abrahamtaj hua'a kenpa'ti
Moisésen hua'a huadaknada
e'eada Moisésenba'nayo
manoeanhuahuikahue'dik o'epo
kenpa'ti 'urunopo' kahue'dik o'ika'.

²²Aya'ada dakhuea'da ogkika'depo
batikhue'da dakhuea'da ogkika'depo.
Kenpa' Diosba'a oa'uyatenig'a konig
Diosa Abrahamtaj ona'uyatenig
Jesucristotaj huaknop^oe'eriomeytaj
Diosa mo'manopo'korea'po
mo'noeanhuahuika'apone.

²³Cristoen huadak hua'a peehued
o'epo Jesucristotaj oknop^oehued
o'epo oro' kenyo'da Moisésenba'taj
nigpeika'dik o'uyng'a. Cristo
e'tiakde'te Diosa dakhuea'
e'ka' mo'nopo'yare'po Cristotaj
oknop^oe'uy o'oa. ²⁴Cristo tiakhued
ee'ted Moisésenbaa konig oro'en
huamat^oe'erionig mo'toika'uyne.
Jesucristo e'tiakde'te kentaj
oknop^oedenok "dakhuea' nigkahue'
me'nene, mo'tinopo^oedepo," Diosa
mona'uyne. ²⁵Cristo o'tiakdeuynok
oynayo kentaj oknop^oika'nok
Moisésenbaa oro'taj toehue' o'ika'.
Oynayo Moisésenba'taj nigpeikahue'dik
o'ika'ne.

²⁶Oyda Jesucristotaj moknop^oepo
Diosensi'po mo'ene. Aya'ada
moknop^oepo Jesucristoere
Diosensi'poda mo'ene. ²⁷Opuomey
Jesucristotaj moknop^oedenok
bautiza mogka'de'uyne. Cristoa
mo'nopo'toika'nok Jesucristonig
mo'ika'po Diosensi'po mo'ika'ne.

²⁸Oro' Jesucristotaj huaknop^oe'eri
o'epo Diostaj konig nogaratbuttida
o'ene. Judío aratbut ee'pi', griego
aratbut ee'pi', huanaba' ee'pi',
huanaba' ehue' ee'pi', huabokerek
ee'pi', ettone' ee'pi', oro'omey
huaknop^oe'eri Diostaj nogaratbuttida
o'ene. ²⁹Abrahamtehuapa' ijnigka'apoy
Diosa ona'uyatenig konigti
opudomey huaknop^oe'eritakon Diosa
mogka'apopo mo'noeanhuahuika'apone.

4 ¹Nogiti daka'da o'nona'apone.
Huasi'po kerekhued ee'ted huaoen
e'tamae' huabae'eri ee'pi' konig huanaba'
o'epo huaoen huamat^oe'eritaj nigpeika'dik
o'ne. Kenoka' bae'dik huaoa o'dikka'uyatenok
aya'da huaojkudaken o'tabaeapo. ³Oro'
konigti o'ika'uy. Cristo tiakhued ee'ted oro'
konig huasi'po o'epo konig huabokerek ehued
o'uy. Oro'en adhuae'pane'en e'manmadika'taj
konig huanaba' o'nigpeika'uyne.

⁴Kenme'noete Diosa o'pakpo ke'nen huasi'po
o'ta'mona'uyate. Ettone'a Diosen Huasi'po
o'si'popakuyate. Huasi'po judío aratbutda
o'si'poepo Moisésenba'taj nigpeika'dik
o'ika'uyate. ⁵Oro' judío huae'eriomey
huanaba'onig o'epo Moisésenba'taj
nigpeika'dik o'ika'uyate. Moisésenba'taj
a'bakkayya'po osi'po'e'uyate. Kenpa'ti
oro'omey Diosensi'po ka'nike'po osi'po'e'uyate.

⁶Oro'omey huaknop^oe'eri Diosensi'po
o'edenok Diosa oro'omeytaj Huasi'poen
Nokirega mo'nopo'toene, "Do'hued Apag"
Diostaj Cristoen Nokirega oro'ennopoya'
o'okuy. ⁷Ken Diosensi'po o'edepo
Moisésenba'taj nigpeika'dik huae'eri
huanaba' ehue' o'edepo Jesucristotaj
moknop^oenok. "Konig dakhuea' nigkahue'
me'nene, mo'tinopo^oepo," Diosa mona'po
mo'noeanhuahuika'apone.

**Galacia huaknop^oe'eritaj
Pabloa o'matinepahui'po
o'matimepu'ke'uyate.**

⁸A'nenda hueretta'da Diostaj
oknop^oehued ee'ted toto'taj

mo'me'pukika'uyate. ⁹Oynayo Diostaj moknopode'ene kenpa'ti Diosa mo'baktie'ea'de'uyne. Konig judío adhuea'pane' ogkika'uyin mena'po konig huanaba' onte'ti e'kika'ta' bo'paknig'a. Ken konig e'kika'nayo nopo'yareahue'dik mo'ika'apone.

¹⁰Diosa mo'nopo'yare'po mena'po aya' Moisésenba' fiesta bo'kika'nig'a huame'noe fiesta, sábado fiesta, puug fiesta huabayok fiesta kenpa' bo'kika'nig'a, Diosa me'nopo'yare'po nama'da bo'kika'ne. ¹¹Konigepo opudtaj on'matinepahui'po on'tomepu'kene, huakka'a'da nama'da opudtaj o'nonmadika'onhuahua'uyne.

¹²Ken "Dakhuea' nigkahue' me'nene, mo'tinopo'epo." Diosa mone'po Moisésenba' nigpeika'dik mo'ene. Judío aratbuta nama'da mona'ika'nig'a. Konig judíomey ogkika'nig opud konig kikhue' mo'uyne. Opudonigti ijje'po oy kenda judíomey on'mana'ika' kahue' ijikay. Konig do'ijkika'nig konigti yag'kikati'. Kenda ijjeretpakpo o'nona'ne, egomey pogomey. A'nenda opudere ee'te do'taj di'nada o'nepo daka' on'toe'uyne.

¹³A'nenda opudere dakhue'da ijje'po Jesucristotaj huaknopoe'eri Diosere on'noeonhuahuika'apo kenda huakkuruda opudtaj o'nonbatia'pakonhua'uyne. ¹⁴Do dakhue'da ee'pi' konig pai'da e'nopo'etepi' do'taj dig huahuayhue' o'nuyne kenpa'ti tibraehue' o'nuyne. Konig Diosen huata'moneritaj egkapa' do'taj o'de'uyne. Konig Jesucristotanig do'taj o'de'uyne.

¹⁵A'nenda Jesucristoen huadak hua'a o'nonmadika'onhuahua'uyne. Do'hua e'nonmadika'onhuahua'te durugnada mo'uyne. Do'taj durugnada mo'uyne. Oy mena'po do'taj durugda ehue' mo'e. A'nenda katepi' ijpakika'uynok on'yokika'uyne. Do'a opuden huakpo

e'pakuynayo opuda okpotokdik ee'nayo opuden huakpo on'yokay'uyet. Oyda menpa' do'taj e'nigpeeta' pakhue' mo'ene. ¹⁶Oy buttida o'nonmadika'po opudomeytaj me'huadiayne, menpa' mo'nopo'e.

¹⁷Judío nama'da huamanmadika'eríomey konig judío aratbut Moisésenba' ogkika'nig opudomey konigti kagkike'po nama'da bo'pakne. Kenpa'ti kenomey opudtaj huakka' on'eretpakpo opudomeya onte'ti do'taj nigpeehue' ka'nike'po kenda on'pak. ¹⁸Be'api' opudtaj huadak e'kika'ta' e'paknayo opudtaj e'tihuapokta' e'paknayopi' kenda huadakda o'e. Do opudere ee'te opudere ehue' ee'tepi' huadak e'kika'ta' e'paknayo kenda huadakda o'e. ¹⁹Do'hua Jesucristoen huadak hua'a opudtaj a'nen e'manmadika'onhuahua'de'te moknopoe'uynok do'hued huasi'ponig mo'ene. Oy onte'ti opudtaj diga' on'tinepahui'po on'tomepu'kene. Cristoa onte'ti daka' mo'manopo'toedeapet opudtaj huakka' on'tinepahui'ka'ne. ²⁰Huakka' opudtaj on'tinepahui'po ayo opudere huakka' ee'ta' ijpak. Nogpa'da 'urua'dakon opudtaj e'manata' ijpak. Monig moet opudomeytaj tinopoehue' ijje'y.

**Agarkudak konig o'kika'uyate
kenpa'ti Sarakudak
konig o'kika'uyate
Pabloa o'manbatia'pakpo,
o'manmadika'uyate.**

²¹"Dakhuea' nigkahue' mo'ene mo'tinopo'epo." Diosa mone'. Opudomeya sue'ada Moisésenba'taj e'nigpeikata' bo'pakika'nig'a Moisésenba'taj nopenkahue'da mo'ene. ²²Moisésenba' sigpi' e'manopo'ea'ta' ijpak. Abraham botta'si'po o'toe'uyate. Agarkudak ettone' huanaba' o'epo

nogsi'potida Abrahamensi'po o'si'popakuyate. Abrahamen hueretda huatoe Sarakudak o'epo huanaba' ehue' o'epo nogsi'potida o'si'popakuyate. Apagba'te kenpa' o'madoya'uyate. ²³Saraen huanaba' ettone'a o'si'popakuyate. Konig aya' ettone' on'si'popakika'nig Agar konigti o'si'popakuyate. "Huasi'po i'toeapone." Diosa Abrahamtaj ona'uyatenok Abrahamen hueretda huatoenayo konig huanaba' ehue' e'cada o'si'popakuyate. "Huasi'po i'toeapone." Diosa ona'nok o'si'popakuy. ^{24,25}Abrahamen botta' huatoe konig botta' Diosen hua'a o'ne. Ote' Sinafte Arabia huadaribayo Diosa Moiséstaj ona'uyate. Konig Agar huasi'poere huanaba' o'nika'nig aya' Moisésenba' huanigpeika'eri konigti huanaba' o'nika'. Kenpa'ti Jerusalényo huaika'eri a'noeonhuahuikaya'po Moisésenba' on'nigpeika'nig'a huanaba'nig o'nika'.

²⁶Oro'omey huaknopoe'erinayo Diosen jak kurudyo huae'eri o'ika'po Diosensi'po o'ene. A'nounhuahuikaya'po Jesucristotayo'da oknopoi'ka'ne. Moisésenba'taj nigpeikahue'dik o'ika'ne.

²⁷Si'popakhue'dik i'epo huasi'po toehue' i'epo yaduruggpak, ettone'. Si'popakhue' i'epo diga' noehue' i'epo nogok huakka' huasi'po i'taeapo. Huakka' huaknopoe'eri huasi'po i'matoeapone. Nog ettone' huatoebet e'cada sue'da huasi'po o'toeapo. Apagba'a kenpa' oa'. Saraen huakka'nada adhuae'si'po o'tae. Agaren sue'da o'toe.

²⁸Ken oro'omey Jesucristoen huaknopoe'eri konig Diosensi'po o'ene. "Huasi'po i'taeapo." Diosa Abrahamtaj ona'uyatenok, Abraham Isaacsi'po o'tae'uyate. Oro'omey

konig Saraensi'po Isaac o'ene. Ken Diosa Abrahamtaj ona'uyatenok oro'kon huaknopoe'eri Diosensi'po o'ene egomey pogomey. ²⁹Ken konig aya'da isi'po on'si'popakika'nig konigti a'nennada Ishmael Agarensi'po o'si'popakuyate. Abrahamen Saraenere nogsi'potida Isaactaj Ishmaela dakhuea' o'kika'uyate. "Huasi'po i'taeapo." Diosen Nokirega Abrahamtaj o'nuynok Isaac o'si'po'e'uyate. Oy konigti o'e. Cristotaj oknopoe'hue' huae'eriomeya oro'taj dakhuea' mogkika'ne. Oro' huaknopoe'eri Diosensi'po o'enek dakhuea' mogkika'ne. ³⁰"Ettone' huanaba'ensi'potaj pakhue' ijje'po noeonhuahuikahue' ijmaeapoy." Diosa oa'uynok Apagba'te, "Do'hued ettone' huanaba' yaen. Do'huedsi'poere Diosere noeonhuahuikahue'dik o'neapo." Sara Abrahamtaj ona'uyate. ³¹Oro'omey huaknopoe'eri konig Saraensi'po o'ene. Huanaba'ensi'po ehue' o'epo a'nopo'koreaya'po Moisésenba'taj nigpeikahue'dik o'ene.

Oro'omey onte'ti konig huanaba'nig ehue' o'epo "Dakhuea' nigkahue' mo'ene mo'tinopoe'po." Diosa mone'po onte'ti Moisésenba'taj kikahue'dik o'ene.

5 ¹Jesucristotaj oknopoenok Diosa dakhuea' e'ka' mo'nopo'yarea'ne. A'nopo'yareaya'po Moisésenba' onte'ti nigpeikahue'dik o'ene. A'nopo'yareaya'po Moisésenba' nigpeikahue' yanika'.

²Men'pee'. Do Pabla opudtaj o'nona'ne men'nigpee'. "Dakhuea' nigkahue' me'nene, mo'tinopoe'po." Diosa mone'. "Do'hued bokereksi'dak bekteg." Opuda ena'nayo opudtehuapa' Cristoa hueypa cruzte mo'nigbuey'uyatenig'a opudtaj dakhuea' e'ka' nopo'yareahue'dik mo'eapone. ³"Dakhuea' nigkahue'

me'nene mo'tinopoepo." Diosa mone'po aya'da huabokereka bokereksi'dak e'noktegnayo aya' Moisésenba'taj kenpa'da nigpeika'dik o'neonhuahuika'apo. Onte'ti opudtaj o'nona'ne. ⁴"Dakhuea' nigkahue' me'nene, mo'tinopoepo." Diosa mone'po opudomeypi' Moisésenba'taj mo'nigpeika'nok konig onte'ti Diosensi'po ehue' mo'edepo Cristoen ehue' mo'edepo Diosa opudomeytaj matinepahuihue' mo'edepone. "Dakhuea' nigkahue' me'ene mo'tinopoepo." Diosa onahue'dik mo'epone. ⁵Oro'tanayo Diosensi'potaj kan'nigike'po Diosen Nokirega bo'tihuapokika'ne. Kenpa'ti daka' Jesucristotaj oknopoenok "Dakhuea' nigkahue' me'nene mo'tinopoepo." Diosa mona'apone. Kenda oroa oknopoika'po Diostaj o'nigika'ne. ⁶Oro'omey Cristotaj daka' e'maknopode'te Cristoen o'edene. Huabokereksi'dak e'noktegpi' huabokereksi'dak okteghue' ee'pi' Diostaj konigti huadak o'nigene. Oroa Jesucristotaj eknopoikata' Diosa huakka' o'pak. Cristotaj oro' oknopoepo aya'tada di' o'maika'ne.

⁷Daka' Cristotaj moknopoika'uynig kenpa'ti Jesucristoen buttida hua'a daka' mo'nigpeika'uynig'a menpa' nama'da huamanmadika'eritaj mo'peepo Cristoen buttida hua'ataj eknopoe' bokkahue'deme'ne. ⁸"Moisésenba'taj nigpeika'dik mo'e." Diosa oro'taj onahue' mo'uynig. "Cristotaj oknopoe'dik mo'ene." Diosa mona'uynig. ⁹Sue'ada nama'da huamanmadika'eria e'manmadika'nayo ida huakka'da nama'da o'noknopoepo, nama'da ogkika'apo. Kenda okkahuehue' yanika'. ¹⁰Opu'd Galacia huaknopoe'eri nogpa'da oknopoe'hue' mo'epone do Jesucristo Huairitaj yoknopoepo kenda

on'tinopoene. Kenpa'ti be'api' nama'da monmadikika'ne kentaj Diosa castiga kamagke'.

¹¹O'nen judío aratbuta dakhuea' mogkika'ne. "Diosa dakhuea' e'ka' mo'nopo'yare'po huabokereksi'dak oktegdik mo'e." Pabloa o'manmadikika'. Sue'ada nama'da do'taj men'huaa'ne. Kenpa' do manmadikahue' ijjikay. Kenpa' Jesucristoen huadak hua'aere e'manmadika'nayo do'taj dakhuea' ogkikahue' ya'neayet. ¹²Opu'd Jesucristotaj huaknopoe'eritaj eknopoebatika'ta' o'deretpakpo opudtaj nama'da monmadikika'. Kenpa'da kan'bahue' onte'ti opudere kupopakhue' ka'nike'. Kenda ijpaki.

¹³Diosa mo'baktie'ea'uynok Moisésenba'taj konig huanaba' ehue' mo'epo nigpeikahue'dik mo'ene. Kenpa'ti konig judío ogkika'nig konigti kikahue'dik mo'ene. Cristotayo'da yanoknopoika'. Diosa o'mana'uynig. Konigepo "Moisésba'taj konig huanaba' ehue' ijjepo katepi' ijpakpo kika'dik ijjej," nopoe'hue' yanika'. Diosa di' mo'enk huayahuaya yan'batihuapokikati'. ¹⁴"Konig opud huata'da di'da mo'ika'nig konigti nog aratbuttakon huakka'da di'da yan'maika'." Diosba'a o'mana'nok kenda o'nigpeika'po konigti aya' Diosen hua'ataj o'nigpeika'ne. ¹⁵Opu'domey huayahuaya dig e'bahuadiayika'nayo, dig e'bahuahuaynayo, huayahuaya e'mamahui'ia'nayopi', keyoj, o'nona'ne. Ken konig kikahue' yanika'. E'kika'nayo Cristoen huaknopoe'eri ehue' mo'epone.

**Konig dakhuea' e'ka'ta'
o'eretpakika'uynig konigti
kikahue' o'epo konig Diosen
Nokirega o'paknigda mogkika'.**

¹⁶Diosen Nokirega o'paknigda mogkika'. Kenda oro' nama'da

o'eretpakika'nig ken konig kihakue' mo'ne. ¹⁷Oro'ennopoada dakhuea' e'ka'ta' o'eretpakika' konigti Diosen Nokirega konig e'nigkata' pakhue' o'ika'. Kenda Diosen Nokirega o'pak konig oro'ennopoada e'ka'ta' pakhue' o'ika'ne. Konigepo kenda o'pakika'nig menpa' kikhue'dik o'ene. ¹⁸Diosen Nokirega e'nopo'to'e'nayo Moisésenba' nigpeikahue'dik o'ika'ne. Ken konig o'nona'ne, egomey, pogomey.

¹⁹Diosen Nokirega nopo'toehue' ee'nayo konig oro'nopoda o'pakpo dakhuea' kika'dik o'ene, daka' o'nopoene. Kenpa'ti Diosen Nokirega nopo'toehue'da ee'nayo oro'ada o'pakpo nogen huatoe'taj on'bakde'ika', huabokerekere nog ettone'ere dakhuea'da ka'dik o'ika'ne. Kenpa'ti nogen huatoe'taj e'bokerekbo' nogen huatoe'taj ettone'akon e'mune'bo'. ²⁰Kenpa'ti Diosen Nokirega nopo'toehue'da ee'nayo e'ketka' diostaj eretpakdik o'ika'ne. Kenpa'ti tidig eretpakdik o'ene. Kenpa'ti huayahuaya maboyika'dik o'ene. Nogtaj nogtaj dig bahuahuaydik o'ene. Nogomeytaj bahuadiaydik o'ene. Kenpa'ti Diosen Nokirega nopo'toehue' ee'nayo huata'da o'eretpakika'ne. Nogpa'da o'pakpo o'kika'po maundik o'ene. ²¹Kenpa'ti Diosen Nokirega nopo'toehue'da ee'nayo o'pakpo nogen katepi' en'tae' batihuadiaye'dik o'ene. Kenpa'ti nogomeytaj o'huadiaypo, barakdik o'ene, kenpa'ti fiestate diga'da borracho e'dik o'ika'ne. Kenpa'ti Diosen Nokirega nopo'toehue'da ee'nayo o'pakpo nogda nogda dakhuea' kika'dik o'ene. Ken konig e'kika'nayo Dios oro'en huairi toehue' o'eapone. Kenpa'ti Diosensi'po ehue'dik o'eapone. Diosere ehue'dik o'eapone. Kenda a'nenda on'boroay'uyne konigti onte'ti on'boroayne.

²²Diosen Nokirega mo'nopo'toedenok nog aratbuttaj di' o'maika'apone,

durugnada o'unhuahuika'apone, o'nopo'noeyne, oynayo nog aratbuttaj huadiayhue' o'maene, nogomeya oro'omeytaj dakhuea' ena'te ida bahuadiayhue' o'ene, nogomeytaj daka' o'batihuapokika'ne, huadak katepi' nogomeytaj o'bayokika'ne, katepi' "Ijka'apoy," ena'nayo kenda o'ka'apoy. ²³Diosen Nokirega mo'nopo'toedenok oro'taj dakhuea' egka'nayo bahuadiayhue' o'ika'apone. Oro'ennopo'a dakhuea' e'kata' e'paknayo kihakue' o'eapone. Diosen Nokirega mo'nopo'toenok huadakyonada kika'dik o'ika'apone. Ken konig o'kika'po Diosen hua'a aya' o'kika'ne. ²⁴Kenpa'ti oro'omey Jesucristotaj oknopoepo Diosen Nokirega mo'nopo'toenok onte'ti konig oro'omeyennopo' dakhuea' e'ka'ta' o'eretpakika'uy'nig'a konig cruzte Jesúsere o'buey'uy onte'ti kenda oro' o'eretpakika'uy'nig kahue' o'ika'apone. ²⁵Ken Diosen Nokirega oro'taj Diosen e'kika' bo'tihuapokika'ne. Diostaj eknopoika'taj bo'tihuapokika'ne. Diosen Nokirega mo'nopo'toenok aya'da Diosa o'paknig mogkika'.

²⁶Ken, "Donayo huadaknada ijjej," nopoehue'dik mo'nika'. Huata'da eretpakhue' mo'nika'. Huata'da e'eretpaknayo huayahuaya dig o'bahuahuayapetpi' kenpa'ti huayahuaya dig o'mahuanopoepetpi'.

**Diostaj daka' yan'nigpeika'po
huayahuaya yan'batihuapokikati'.**

6 ¹Opudere Cristoen huaknopoe'eri nogtiada nama'da dakhuea' eka'nayo Diostaj nigpeehue' ee'nayo, egomey, Diosen Nokirega mo'nopo'toenok opudomey kenda Diosa o'paknig bo'kika'po dakhuea' huaka'eri kanopo'kore'po daka' yan'tihuapokti'. Onte'ti Diostaj kanigpeike'po yan'tihuapokikati',

yan'tinepahui'po daka' ya'nonati'.
Opudnayo daka' yag'kikati'. Keyoj
konigti dakhuea' kahue' yaneti'.

²Diostaj kan'nigpeike'po huayahuaya
yan'batihuapokikati'. Kenpa'ti dakhuea'
kahue' ka'nike'po yan'batihuapokikati'.
Ken konig mo'batihuapokika'po
di'nada yan'maikati'. Kenda Cristoa
o'mana'uyate.

³“Huadakda ijkikay, dakhuea'
kahue' a'eya'po men'tihuapok ahue'dik
ijjey.” Be'api' kenda e'nopo'e'nayo
nama'da o'nopo'enig'a nama'dapi'
kika'dik o'neapo. Huata'da nama'da
kenpa' on'tinopo'epo. ⁴Kenda ijkika'nig
menpa' huadak ya'etpi' dakhue'
ya'etpi' oro'a aya'ada nogti nogtiada
nopo'e'dik o'ene. Huadaka' e'kika'nayo
Cristotaj e'nigpeika'nayo durugda
e'dik o'ene. “Nogomeya dakhuea'
ogkika'nig'a donayo huadak ijkikay.”
Nopoehue'dik o'ene. ⁵Ken oro'enyoda
dakhuea' e'ka'taj aya' nogti nogtiada
nopo'korea'dik o'ene kenpa'ti “do'taj
dakhuea' e'ka' bekkahuea', Dios,”
tiona'pakika'dik o'ene.

⁶Opudomeyen huadak hua'a
huamanmadika'eritaj katepi' aypo
huakupepi' yan'bayokikati'.

⁷Huata'da nama'da tinopo'ehue'
yanika'. Kenpa'ti Diostaj da
huaahue'dik o'ene. Oro' huadak
e'kika'nayo huamanmadika'eritaj
e'bayokika'nayo Diosa oro'taj huadakda
mo'nigka'apone. Dakhuea' e'kika'nayo
bayokhue' ee'nayo Dios konigti
huadaka' ogkahue' mo'eapone.

⁸Kenpa'ti konig oro'ennopo'
o'pakpo e'kika'nayo nogok
ke'poda o'eapo, kenpa'da bueydik
o'eapone. Oy kenda Diosen Nokirega
o'paknig e'kika'nayo nogok Diosen
Nokirega mo'noeanhuahuika'apone.

⁹Ken nogomeytaj
mon'batihuapokonhuahuika'
huadaka'da

mon'batihuapokonhuahuika'.
Aroghue'ada huadaka'da
mon'nigkadhuahuika'. Batikhue'da
huadak e'kika'nayo Diosa oro'taj
huadakda mo'nigkika'apone durugda
o'unhuahuika'apone. ¹⁰Konigepo
menokapi' ka'dik o'edepo aya'
aratbuttaj be'tapi' huadakda
mon'batihuapokika'. Huakkuruda
huaknopoe'eri huama'buytaj daka'
mon'batihuapokika'po huadaknada
mogkika'.

**Ta'pota' Pabloa o'maboroaypo
saludos o'dikta'mona'uyate.**

¹¹Huaboa'da do'hued huaba'a
on'nigmadoya'ne. Do'hued huaba'a
huaboro'dika'da on'nigmadoya'ne.
Yan'tiahuayti'. ¹²Huabokereksi'dak
oktegdik mo'ene, huamanmadika'eria
on'mana'ika'nok judíomeya digaj
ogkahue' mo'eapone on'nopo'epo
kenpa'ti “Huamanmadika'eri
huadakda o'ne.” Kenpa' aratbuta
e'huaa'ta' on'pakika'. “Kamanopo'yare'
kamanoeanhuahuike' Jesucristo
hueypa cruzte mo'nigbuey'uyate.”
Kenyo'da e'manmadika'nayo judío
aratbuta oro'taj digaj mogka'apet
on'nopo'epo. ¹³Kenomey huabokereka
huabokereksi'dak ektegada aya'
Moisésen hua'ataj nigpeehue' e'eada
opuden huabokereksi'dak ektegta'
huakka' o'deretpakika'. Opuden
huabokereksi'dak o'noktegde
e'manbatia'pakta' on'eretpak.
¹⁴Oro'en Huairia Jesucristo hueypa
cruzte pai'da mo'nignopo'epo
mo'nigbuey'uyate. Oro'en
dakhuea' e'ka' a'bakkahueaya'po
mo'nigbuey'uyate. Donayo kenyo'da
yoknopoe'epo e'manbatia'pakika'ta'
ijpaki. Konigepo Jesucristo cruzte
mo'nigbuey'uyate yoknopoe'epo ken
konigti indariyo aratbut dakhuea'
ogkika'nig, o'deretpakika'nig, kenpa'ti

on'batia'pakika'nig donayo onte'ti
 e'kika'ta' pakhue' ijikay. Cristoenyo'da
 ijkikay. ¹⁵Huabokereksi'dak ekteg
 ee'pi' okteghue' ee'pi' konigti huadak
 o'e. Konigti Diosa o'pakika'. Diosen
 Nokirega oro'taj mo'nopo'toenok
 kenpa'da Diostaj e'nigpeika'ta' o'paki.
 Kenpa'da huadaka'da e'kika'ta' o'paki.
¹⁶Jesucristotaj moknopoika'nok Diosen
 Nokirega mo'nopo'toepo daka' Diostaj
 mo'nigpeika'nigtaj Diosa opudomeytaj
 kenpa'ti aya' Diosen aratbuttaj
 kamanopo'noeyanhuahuike'po kenpa'ti
 kamatinepahuionhuahuike'.

¹⁷Jesucristoen hueretda
 huata'moneri ehue' o'e oyda
 kenpa'ti nogok be'api' huaahue'
 menikati'. Jesucristoen huadak hua'a
 ijmanmadikika'po huakka' pai'da
 ijnopo'eonhuahua'depo, do'huedso'ta'
 konig e'tipaybahued. Jesúsén hueretda
 huanaba' ijje yaya'ada tiahuaydik
 me'nene.

¹⁸Opud huaknopo'e'eritaj
 Huairi Jesucristoa
 kamatinepahuionhuahuike' di'da
 kamaike' ijtiona'pakikay, egomey,
 pogomey.